

عدالت اجتماعی و حکمرانی

نویسندگان:

دکتر علی اصغر پور عزت

(استاد دانشکده مدیریت دانشگاه تهران)

فاطمه فتحی

(دانشجوی دکتری مدیریت دانشگاه یزد)

فیبا

سرشناسه: پورعزت، علی اصغر، ۱۳۴۵ - Pourezzat, Aliasghar

شنوان و نام پدیدآور: عدالت اجتماعی و حکمرانی/نویسندگان

علی اصغر پورعزت، فاطمه فتحی.

موضوعات: نشر: تهران: مؤسسه کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۹

ملاحظات: ی: ۲۰۴ ص. جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۰۷-۲۹۰-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص ۱۳.

موضوع: عدالت اجتماعی Social Justice

موضوع: مدیریت دولتی Public Administration

موضوع: عدالت اجتماعی - - جنبه‌های سیاسی

موضوع: Social justice - - Political aspects

شناسه افزوده: فتحی، فاطمه، ۱۳۶۷-

رده بندی کنگره: ۶۷۱HM

رده بندی دیویی: ۳۰۳/۳۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۶۳۸۲۱

«این کتاب با تأیید و همکاری معنوی انجمن علمی مدیریت دولتی ایران منتشر می‌شود.»

شناسنامه

عنوان: عدالت اجتماعی و حکمرانی

نویسندگان: دکتر علی اصغر پورعزت، فاطمه فتحی

ناشر: مؤسسه کتاب مهربان نشر

ویراستار: پاکنوش کیانی

ناظر: سید محمد بن احمدی

ناظر: سید فاطمه زعیم پوش

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۲۹۰

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: تهران، خیابان انتقال، خیابان فخررازی، خیابان شهدای ژاندارمری،

نرسیده به خیابان دانشگاه، پلاک ۶۴

کد پستی: ۱۳۱۴۹۶۵۳۵۱

ایمیل و وب سایت: Info@mehrabanpub.com-MehrabanPub.com

فروشگاه اینترنتی: Ketabemehraban.com

تلفن فروشگاه نشر بازگانی: ۶۶۹۵۳۴۷۵

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به مؤلف می باشد. هرگونه کپی، تکثیر، کپی برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از ناشر ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت. کتاب مهربان

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: مفهوم و ارزیابی از عدل و دادگری
۱۳	تعادل و بقا
۱۴	واژگان و مفاهیم
۱۴	مفهوم پردازی از عدالت
۱۷	رویکرد لیبرالی به عدالت اجتماعی
۱۹	رویکرد سوسیالیستی به عدالت اجتماعی
۲۰	رویکرد لیبرال دموکراتیک به عدالت اجتماعی
۲۵	رویکرد اجتماع‌گرا به عدالت اجتماعی
۲۵	رویکرد تأیید‌گرا به عدالت اجتماعی
۲۶	رویکرد فرانویگرا به عدالت اجتماعی
۲۷	رویکرد تقدیرگرا به عدالت اجتماعی
۲۸	رویکرد حق‌مدار به عدالت اجتماعی
۳۴	نتیجه بحث
۳۷	پرسش‌هایی برای مطالعه بیشتر
۳۸	پرسش‌ها و مباحث مهم

کارگاه اول- تلاش برای مفهوم‌پردازی از عدل ۳۹

فصل دوم: عدالت اجتماعی و مدیریت دولتی ۴۱

اداره عدل ۴۱

واژگان و مفاهیم رهنما ۴۲

عدالت در مدیریت دولتی ۴۲

رصه‌های اقدام مدیریت دولتی ۴۴

عرشه اقتصادی ۴۴

عرشه سیاسی ۴۷

عرشه فرهنگی ۴۹

عرشه اداری ۵۳

مدیریت دولتی و ابعاد عدالت ۵۵

تحقق اداره سالم و حکمرانی عدل، رهنمای دولت در برابر جامعه ۶۳

نتیجه بحث ۶۷

پرسش‌هایی برای مطالعه بیشتر ۶۹

پرسش‌ها و مباحث مهم ۶۹

کارگاه دوم- طراحی سیستم حکمرانی عدل برای اداره سازمان دولتی ۷۱

فصل سوم: رویکردهای گوناگون به حکمرانی ۷۳

عدالت در عمل ۷۳

واژگان و مفاهیم رهنما ۷۴

مفهوم حکمرانی و حکومت ۷۴

حکمرانی خوب ۷۹

حکمرانی سالم ۸۸

حکمرانی تعالی گرا ۹۱

نتیجه بحث ۹۹

پرسش هایی برای مطالعه بیشتر ۱۰۱

پرسش ها و مباحث مهم ۱۰۲

کارگام سوم- تدوین نقشه راه تحقق حکمرانی تعالی گرا ۱۰۳

مصل چهارم: نظریه عدالت و حکمرانی تعالی گرا ۱۰۵

نظر پشتیبان خوب برای خط مشی و حکمرانی ۱۰۵

واژگان مفاهیم ره ما ۱۰۶

نظریه عدالت ۱۰۶

نظریه های رقیب برای عدالت : تعالی گرایی ۱۰۷

الزامات نظریه پردازی در عدالت اجتماعی ۱۰۸

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت سوسیالیستی ۱۰۸

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت لیبرال ۱۱۰

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت اجتماعی ۱۱۲

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت فمینیست ۱۱۳

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت فرانوگرا ۱۱۵

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت تقدیرگرا ۱۱۶

تصویر کلی جامعه در پرتو نظریه عدالت لیبرال دموکرات قراردادگرا ۱۱۸

تصویر کلی جامعه در پرتو نظریه عدالت لیبرال دموکرات فایده گرا ۱۱۹

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت لیبرال دموکرات گفتمان گرا ۱۲۰

تصویر کلی جامعه، در پرتو نظریه عدالت حق مدار ۱۲۱

نظریه عدالت حق مدار، زیربنای فکری حکمرانی تعالی گرا.....	۱۲۳
طراحی حکمرانی تعالی گرا بر مبنای نظریه عدالت حق مدار.....	۱۲۴
نتیجه بحث.....	۱۲۵
پرسش هایی برای مطالعه بیشتر.....	۱۲۸
پرسش ها و مباحث مهم.....	۱۲۸
کتاب چهارم: توسعه زیر ساخت جامعه دانشمندان تعالی گرا.....	۱۲۹
فصل پنجم: پایه عدالت در روابط ملت و حکومت.....	۱۳۱
پایداری ملت.....	۱۳۱
واژگان و مفاهیم راه ما.....	۱۳۲
نظارت مردم و نظارت ادارات.....	۱۳۲
الزامات طراحی و توسعه حکومت نرومند.....	۱۳۶
روابط اقتصادی حکومت و مردم.....	۱۳۹
روابط فرهنگی حکومت و مردم.....	۱۴۱
روابط سیاسی حکومت و مردم.....	۱۴۳
روابط اداری حکومت و مردم.....	۱۴۵
روابط مردم و قوای سه گانه.....	۱۴۶
الگوی ملت- دولت در حکمرانی.....	۱۵۲
رسالت مردم در حفظ سلامت حکمرانی.....	۱۵۶
نتیجه بحث.....	۱۵۹
پرسش هایی برای مطالعه بیشتر.....	۱۶۱
پرسش ها و مباحث مهم.....	۱۶۲
کارگاه پنجم: طراحی سیستم نظارت عامه بر حکومت.....	۱۶۳

فصل ششم: مختصات حکمرانی عادلانه و تعالی گرا.....	۱۶۵
حکمرانی مبتنی بر عدالت تعالی گرا.....	۱۶۵
واژگان و مفاهیم رهنما.....	۱۶۶
عدالت هویت بخش.....	۱۶۶
ضرورت تدوین خط مشی ها و راهبردهای ملی بر مدار عدالت اجتماعی.....	۱۶۸
نقشه راه تحقق عدالت حق مدار در آینده حکمرانی تعالی گرا.....	۱۷۱
نقش مردم در حکمرانی تعالی گرا.....	۱۷۵
موازنه و مرجع در حکمرانی تعالی گرا.....	۱۷۹
موازنه و مراقب عال بخش.....	۱۸۴
ضرورت تصمیم پردازی از حکمرانی تعالی گرا.....	۱۸۷
نتیجه بحث.....	۱۸۹
پرسش هایی برای مطالعه بیشتر.....	۱۹۱
پرسش ها و مباحث مهم.....	۱۹۱
کارگاه ششم: اصلاح مفروضات نظریه عدالت حق مدار و حکمرانی تعالی گرا.....	۱۹۲
منابع و مآخذ.....	۱۹۳

این کتاب، با هدف تأمل بر رابطه وثیق حکمرانی و عدالت، نگارش یافته است؛ با این ادعا که پایداری و اعتبار حکمرانی به میزان رعایت عدالت با افراد، بستگی دارد.

ماهیم عدل و عدالت، از دیرباز مورد توجه فلاسفه سیاسی و دانشمندان علوم انسانی بوده‌اند. جالب آن که این مفاهیم در دستگاه‌های فکری متفاوت، با جلوه‌هایی گوناگون، مورد نظر قرار گرفته‌اند؛ تا حدی که گاهی برخی عدل را همچون ظلم انگاشته و سهم، جلوه‌ای از عدل پنداشته‌اند.

صرف‌نظر از علم‌انگاری عدل و عدل‌انگاری ظلم، تاکنون تعابیر و تفاسیر متفاوتی درباره این مفاهیم مطرح شده‌اند؛ تا حدی که می‌توان گفت بعید است که در این باره، اجماع نظری حاصل آید. به هر حال این چالش مهم، همچنان ادامه دارد. فصل اول این کتاب، به مفهومی‌پردازی‌های گوناگون از عدل و عدالت اختصاص یافته است. در همین امتداد، دلالت‌های نظریه‌های متفاوت درباره عدالت و ملاحظات مکاتب فلسفی سیاسی گوناگون در این باره، مطرح شده‌اند. در فصل دوم، عدالت اجتماعی در مدیریت دولتی مدنظر قرار گرفته و در فصل سوم، به مقوله حکمرانی و عدالت پرداخته شده است. در فصل چهارم، جلوه‌های عدالت در شئونات متفاوت بین حکومت و مردم به بحث گذاشته شده است. فصل پنجم نیز به این مهم می‌پردازد که عدالت، به منزله یکی از شاخص‌ها، عوامل و آثار مهم پیشرفت و توسعه، چگونه پدید می‌آید؛ در فصل ششم کتاب نیز، مختصات حکمرانی عادلانه و تعالی‌گرا تصویرپردازی شده است.

جا دارد که در این مجال، از همه استادان، دانشجویان و همکارانی که نویسندگان را در نگارش کتاب حاضر یاری داده‌اند تشکر نماییم؛ به ویژه از استادان ارجمند چون دکتر سید مهدی الوانی، دکتر علی رضاییان، دکتر محمد سعید تسلیمی، مرحوم دکتر حسن میرزایی اهرنجانی، مرحوم دکتر صادق آینه‌وند، دکتر عادل آذر، دکتر سید افشین قریشی، دکتر سید حمید خداداد حسینی، دکتر حسن عابدی جعفری، دکتر اله نقی‌پور فرد، دکتر طاهره فیضی، دکتر احمد پاکتچی، دکتر عادل پیغامی و اساتید سید جمال‌الدین دین‌پرور که نویسندگان در شرایط گوناگون، از محضر آنان بهره‌بردار شد، سپاسگزاری می‌نماییم. همچنین از خانم معصومه فتحی نیز به جهت نمونه خوان کتاب تشکر می‌شود.

فاطمه فتحی

دکتر علی اصغر پورعزت

(استاد دانشکده مدیریت دانشگاه تهران) (دانش‌روی دکتری مدیریت دانشگاه یزد)